

Annelie Karlsson
leg. hälso- och sjukvårdskurator
Utväg Skaraborg
21 mars 2025

www.utvag.se

Innehåll vid dagens föredrag

Information om Utväg samt bakgrund till utvärderingen

Kort inblick i kvinnogrupsverksamheten på Utväg med exempel från barntemat

Utvärderingens syfte och genomförande

Utvärderingens resultat

Kvinnornas upplevelser runt barnens utsatthet

Utvärderingen finns att ladda ner på www.utvag.se

Utväg Skaraborg

Myndighetssamverkan i arbetet mot våld i nära relationer

- Möter våldsutsatta, våldsutövare och barn/ungdomar i stöd och behandling.
- Polis, Åklagarkammare, Kriminalvård, Hälso-och sjukvård, Skaraborgs 15 kommuner samt Frivilligorganisationer.

www.utvag.se

- Utväg Södra Älvsborg

Individuella samtal, anpassas utifrån:

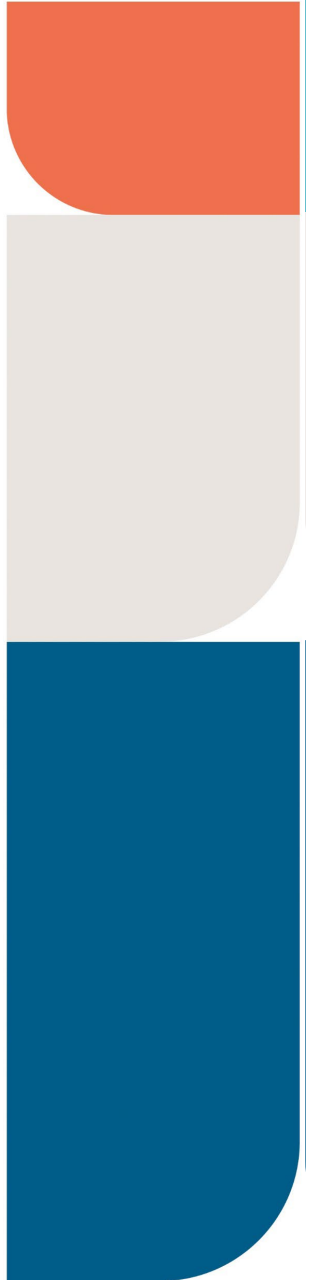
Vuxna

Lever i en våldsrelation, befinner sig i uppbrottet, har brutit upp från våldsrelationen, befinner sig i ny relation.

Barn

Förutsättningar praktiskt, känslomässigt, vilja att prata om våldet, skyddade från våld, samtycke

Föräldrastöd

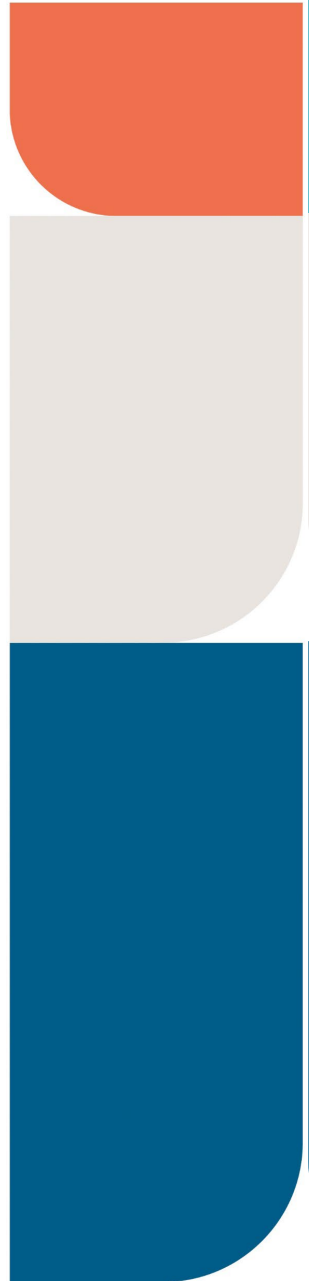
Utvägs gruppverksamheter

Barn-Föräldragrupper

Kvinnogrupper

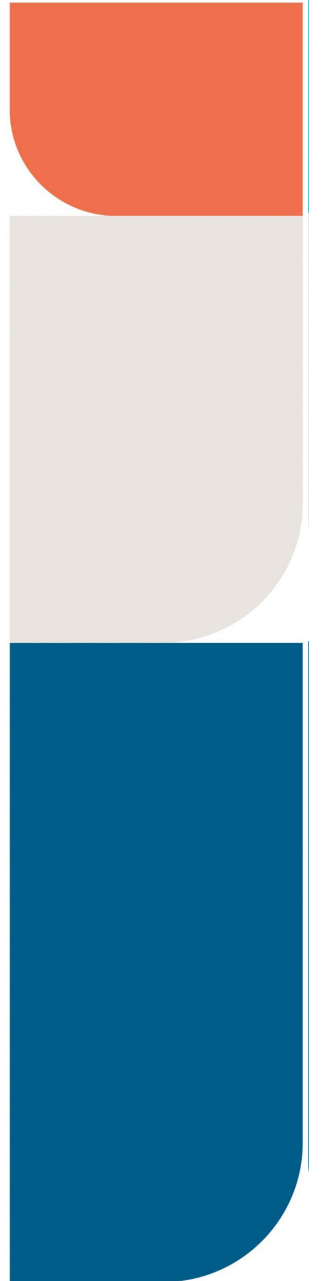
Mansgrupper

Unga vuxnagrupp, pappagrupp

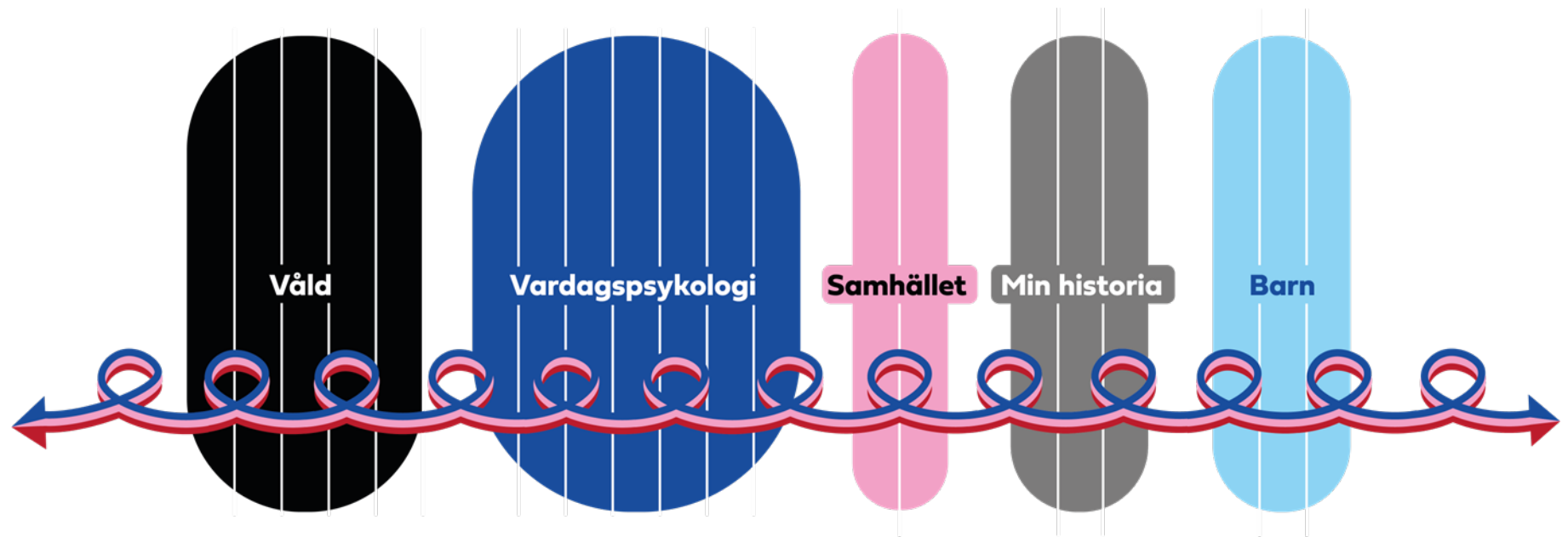

Gruppverksamhet för våldsutsatta kvinnor

- Utväg Skaraborg bedriver 3 grupper för kvinnor varje vecka.
- 8 kvinnor i varje grupp, 2 terapeuter/gruppledare.
- Halvöppna grupper, när en slutar börjar nästa på tur.
- 20 tillfällen, med möjlighet till 23
- Struktur i form av tema, men också plats för process.
- Manualen framtagen genom strategisk dokumentation

Kvinnogrupp

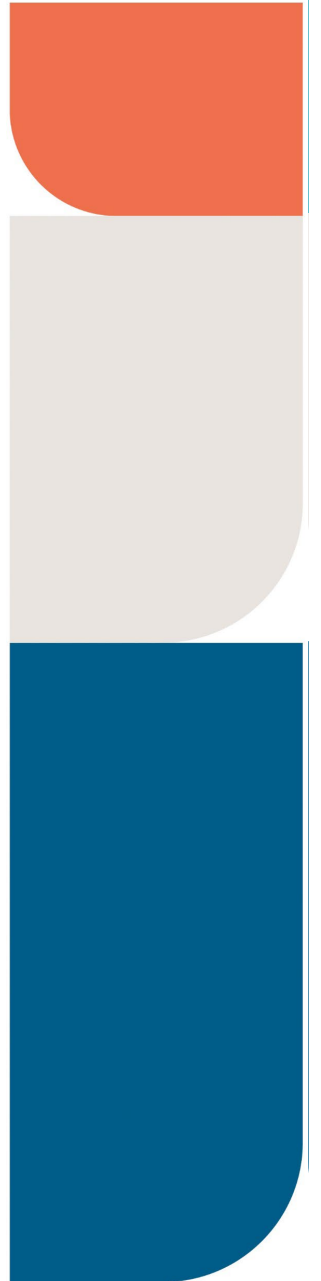

VÅLD
RELATIONER
KÄNSLOR

Tema Barn

Syfte: Synliggöra barns utsatthet

Benämna, Bekräfta, Vara tillgänglig, Uppmuntra till samtal

Utvärdering av Utväg Skaraborgs verksamhet för våldsutsatta kvinnor

Ulf Axberg, Professor VID Vitenskapelige høgskole, Oslo

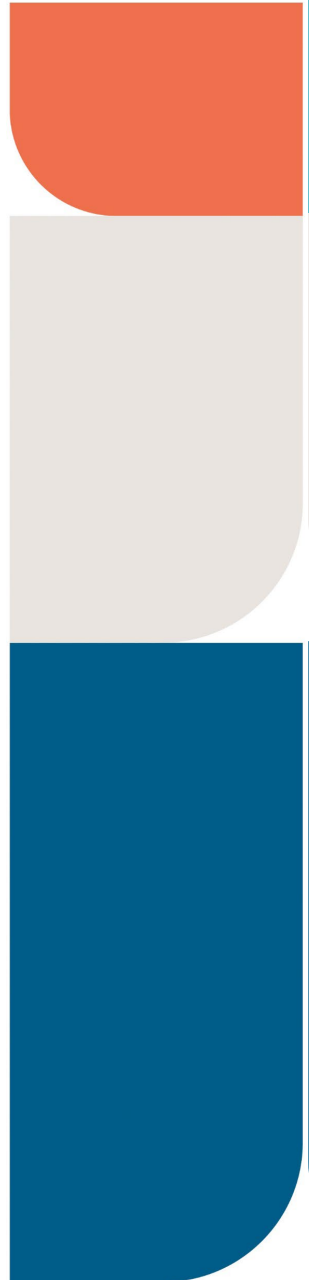
Mari Brännvall, forskare och utvecklingsledare VKV

Karin Örmon, Docent och forskningsledare VKV

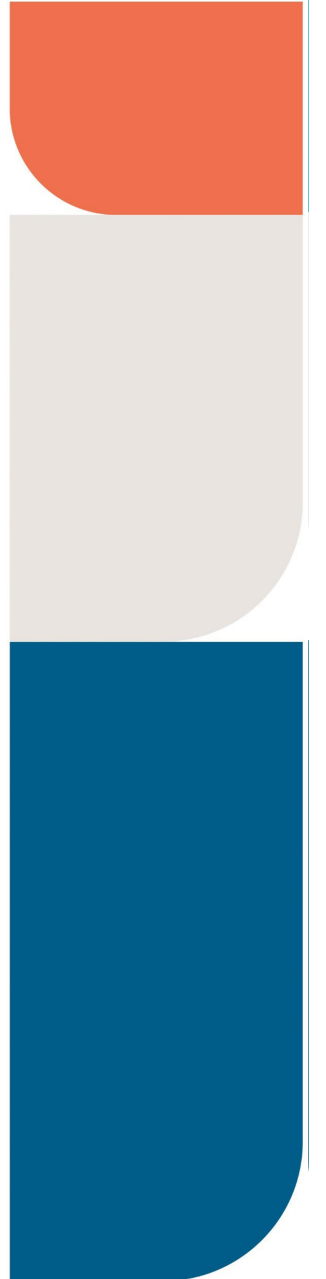
Studiens syfte

- Det övergripande syftet med studien var att undersöka om Utväg Skaraborgs gruppverksamhet och individuella stödsamtal för våldsutsatta kvinnor har påvisbara effekter på kvinnors psykiska hälsa, upplevda livskvalité och om de är föräldrar har förmåga att reflektera över och beskriva sitt barn, utifrån barnets perspektiv
- Syftet var även att få en fördjupad förståelse av deltagarnas erfarenhet av att delta i Utväg Skaraborgs gruppverksamhet respektive individuella stödsamtal

Kvantitativ studie

- 89 kvinnor i åldern 19-75 år
- 46 kvinnor deltog i gruppverksamhet och 43 kvinnor i individuella samtal
- 80% av kvinnorna hade barn
- Våldet har pågått mellan 4 mån och 28 år
- Första gången kvinnorna blev utsatta för våld i nära relation varierar från det senaste året till 28 år
- 56 % av kvinnorna var fortsatt våldsutsatta när de kom till Utväg

POSTTRAUMATISK STRESS (IES- R)

IES-R (Impact of Event Scale – Revised)

Nedan följer ett antal vanliga beskrivningar när personer, som varit utsatta för stora påfrestningar berättar hur de har det. Läs varje påstående och ange med ett kryss i vilken omfattning detta stämmer för Dig. **Tänk på den senaste veckan.**

- En skala för posttraumatisk stress totalt
- Tre delskalor
- Återupplevande
- Undvikande
- Hyperarousal

	Inte alls (0)	Lite grand (1)	En del (2)	En hel del (3)	Extremt mycket (4)
1. Varje påminnelse har väckt känslor knutna till det	☐	☐	☐	☐	☐
2. Jag har haft svårt att sova hela natten igenom	☐	☐	☐	☐	☐
3. Andra saker har fått mig att tänka på det	☐	☐	☐	☐	☐
4. Jag har varit lättretlig och arg	☐	☐	☐	☐	☐
5. Jag har försökt låta bli att bli upprörd när jag tänkt på det eller blivit påmind om den	☐	☐	☐	☐	☐
6. Jag har tänkt på det fastän jag inte har velat	☐	☐	☐	☐	☐
7. Det har känts överkligt eller som om det inte har inträffat	☐	☐	☐	☐	☐
8. Jag har hållit mig undan det som påminner om det	☐	☐	☐	☐	☐
9. Bilder från det har plötsligt dykt upp i mitt huvud	☐	☐	☐	☐	☐

Andel kvinnor över gränsvärdet som indikerar behov av klinisk uppmärksamhet (IES-R)

	Återuppl.	Undvik.	Hyper.	Total
T1	72 %	63 %	63%	71 %
T2	33 %	35 %	33 %	36 %
T3	41 %	31 %	29%	29%

ALLMÄN HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE (KASAM)

Känsla av sammanhang

I vilken grad man upplever förståelse för det som sker, förutsägbarhet i tillvaron och har de resurser som krävs för att hantera det som händer

I vilken mån det upplevs meningsfullt och stimulerande att möta de utmaningar och krav som man ställs inför

KASAM - Livsfrågeformulär (Kort version)

Här är några frågor som berör skilda områden i livet. Varje fråga har 7 möjliga svar. Var snäll och markera den siffra som bäst passar in på ditt svar. Siffran 1 eller 7 är svarens yttervärden. Om du instämmer i det som står under 1 så ringa in 1:an; om du instämmer i det som står under 7, så ringa in 7:an. Om du känner annorlunda, ringa in den siffra som bäst överensstämmer med din känsla. Ge endast ett svar på varje fråga.

1. Har du en känsla av att du inte riktigt bryr dig om vad som händer runt omkring dig?

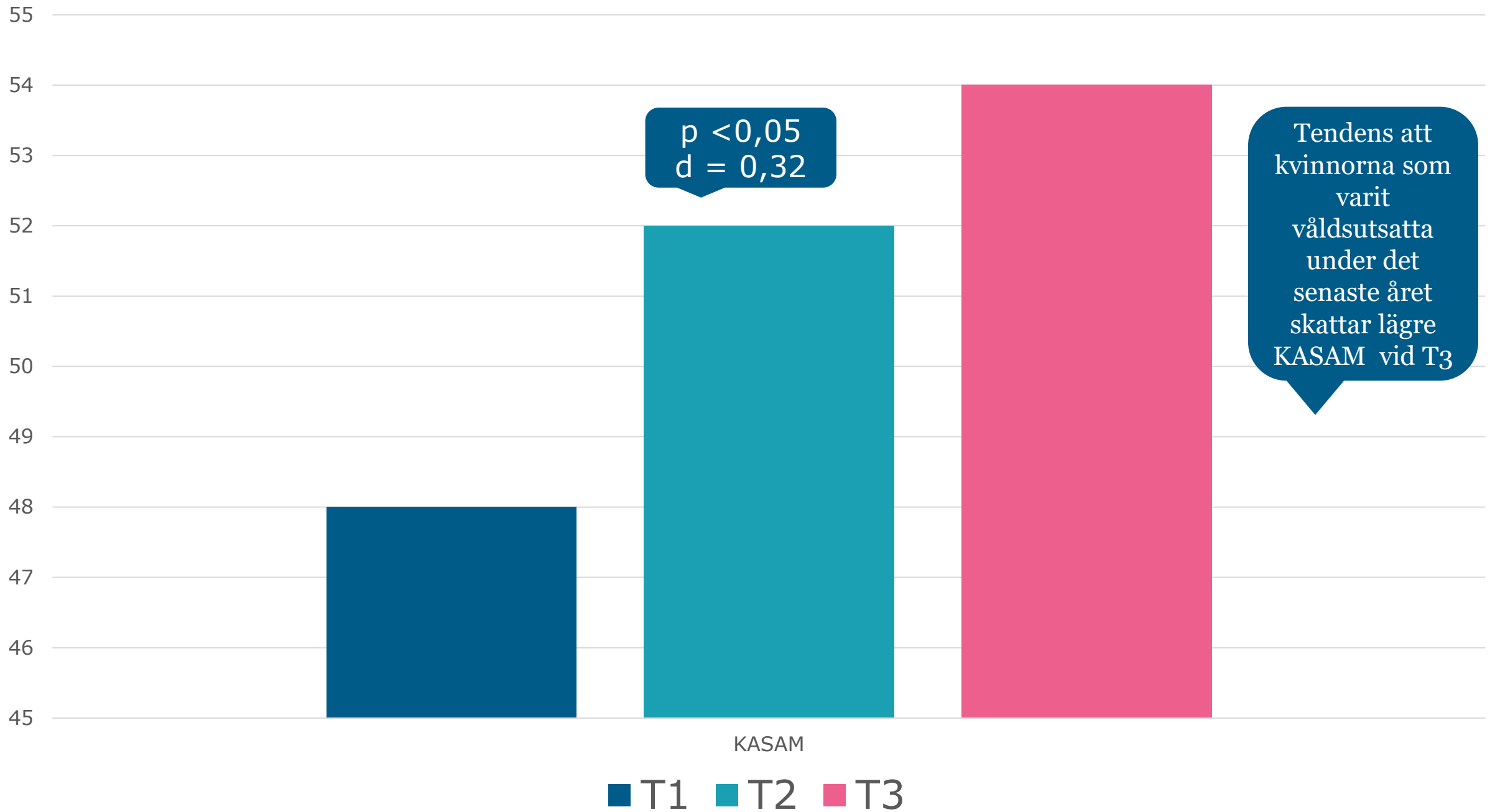
Mycket sällan 1 2 3 4 5 6 7 Mycket ofta
eller aldrig

2. Har det hänt att du blev överraskad av beteendet hos personer som du trodde du kände väl?

Har aldrig hänt 1 2 3 4 5 6 7 Har ofta hänt

3. Har det hänt att människor som du litade på har gjort dig besviken?

Har aldrig hänt 1 2 3 4 5 6 7 Har ofta hänt

Kvalitativ studie

- 20 kvinnor, varav 11 i grupp- och 9 i individuella samtal
- 24 – 75 år gamla
- 85% hade barn
- Våldsutsatta 1 – 28 år
- 58 % pågående våld vid start hos Utväg

Intervjuerna

- Efter avslutad kontakt med Utväg
- Information innan om syfte och genomförande
- Kvalitativa semistrukturerade intervjuer
- Januari – april 2022
- Varade 22 – 157 min
- 17 i Utvägs lokaler och 3 per telefon
- Ljudinspelades

Teman

1. Utvägs rambetingelser
2. Kände mig sedd
 - Utbyte av varandra
 - Känsla av trygghet
3. Resan ur våld
 - Timing
 - Förstå vad jag varit med om
 - Sluta klandra mig
 - Rustas för livet
 - Resan är inte över

”Det är just det här att få den tiden och känna att man inte är ensam, det är nog det som är det största med grupp. Man får utbyten från andras erfarenhet och hur andra har gjort, det är nog det viktigaste med gruppen.”

Deltagare gruppverksamhet

”Det var jättesvårt för mig. Dels för att man liksom blir varse om vad det är man har varit i. Jag har aldrig sett mig själv som personen som hamnar i de här relationerna eller tar emot det som jag har tagit emot.”

Deltagare individuellt samtal

”Jag tror att de [gruppsamtalen] är – oj jag blir alldeles så här [tårögd] – en förutsättning för att liksom ta sig vidare, för att förstå det man har gått igenom och för att kunna ha en framtid. Alltså där man... Jag menar rädslan är ju att man ska hamna i samma igen, men nu har man liksom fått, ja man har fått hjälpmedel att kunna parera.”

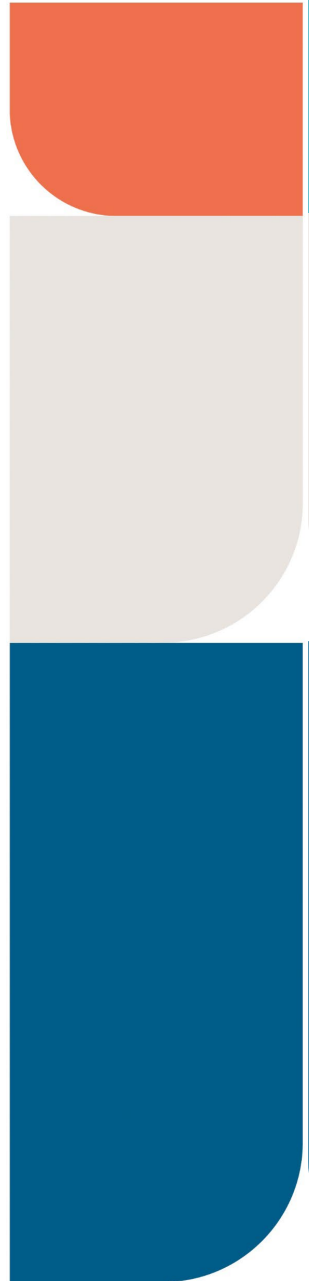
Deltagare gruppverksamhet

Barnen

Svårt att förlåta sig själva för att man inte skyddat sina barn från att uppleva och utsättas för våld.

Smärtsamt att prata om sina barn, lyssna på berättelse om andras barn eller se filmer om barns utsatthet.

Kvinnorna ser stödet till barnen och möjligheten för barnen att samtala om sina upplevelser, individuellt eller i barngrupp på Utväg som positivt. Beskrivningar av den läkande effekt det har på deras barn.

Slutsatser

- En utsatt grupp med höga nivåer av post-traumatisk stress och psykisk ohälsa på gruppnivå
- Minskad posttraumatisk stress och psykisk ohälsa
- Ökad välbefinnande och känsla av sammanhang
- Ingen större skillnad mellan att delta i gruppverksamhet eller i individuella samtal på gruppnivå

Fortsatt Slutsatser

- Finns fördelar med båda typerna av samtal
- Underlättar uppbrottet
 - förståelse
 - ökad självkänsla och tilltro till den egna förmågan
- Många har behov av fortsatt stöd, hjälp och behandling
- Sömlös övergång till andra aktörer

Resan är inte över

- Eftervård
- Samverkan
- Behov av annat stöd

GLÖM INTE, I DETTA FINNS
BARNEN!

